

SODBA SODIŠČA (veliki senat)
z dne 9. novembra 2004*

V zadevi C-338/02,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES,

naslovljen na Sodišče s sklepom Högsta domstolen (Švedska) z dne 10. septembra 2002, ki je prispel na Sodišče 23. septembra 2002, v postopku

Fixtures Marketing Ltd

proti

Svenska Spel AB,

* Jezik postopka: švedščina.

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas in K. Lenaerts (poročevalec), predsedniki senatov, J.-P. Puissechet, R. Schintgen, sodnika, N. Colneric, sodnica, in J. N. Cunha Rodrigues, sodnik,

generalna pravobranilka: C. Stix-Hackl,

sodni tajnici: M. Múgica Arzamendi in M.-F. Contet, glavni administratorki,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 30. marca 2004,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Fixtures Marketing Ltd J. Ågren, advokat,

— za Svenska Spel AB M. Broomé in S. Widmark, advokater,

— za belgijsko vlado A. Snoecx, zastopnica, skupaj z P. Vlaeminck, advocaat,

— za nemško vlado W.-D. Plessing, zastopnik,

— za nizozemsko vlado S. Terstal, zastopnik,

- za portugalsko vlado A. P. Matos Barros in L. Fernandes, zastopnika,

- za finsko vlado E. Bygglin in T. Pynnä, zastopnici,

- za Komisijo Evropskih skupnosti C. Tufvesson in K. Banks, zastopnici,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
8. junija 2004

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 7 Direktive 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL L 77, str. 20, v nadaljevanju: Direktiva).

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka med tožečo stranko družbo Fixtures Marketing Ltd (v nadaljevanju: Fixtures) in toženo stranko družbo Svenska Spel AB (v nadaljevanju: družba Svenska Spel). Do spora je prišlo, ker je družba Svenska Spel pri organizaciji stav uporabljala podatke o nogometnih tekmah angleških in škotskih prvenstev.

Pravni okvir

Ureditev Skupnosti

- 3 Skladno s členom 1(1) je predmet Direktive pravno varstvo baz podatkov v vseh oblikah. Baza podatkov je v členu 1(2) iste Direktive opredeljena kot „zbirka neodvisnih del, podatkov ali drugega gradiva, ki je sistematično in metodično razporejeno in individualno dostopno z elektronskimi in drugimi sredstvi“.
- 4 Člen 3 Direktive za „baze podatkov kot take, ki so zaradi izbora ali razporeditve svoje vsebine avtorjeva lastna intelektualna stvaritev“ uvaja varstvo z avtorsko pravico.
- 5 Člen 7 Direktive ustanavlja pravico *sui generis* kot sledi:

„Predmet varstva

1. Države članice predvidijo pravico izdelovalca baze podatkov, pri katerem je prišlo do kakovostno in/ali količinsko znatne naložbe v pridobivanje, preverjanje ali predstavitev vsebine, da prepreči neupravičeno jemanje izvlečkov in/ali ponovno uporabo celotne vsebine te baze podatkov ali njenega bistvenega dela, ocenjenega kakovostno in/ali količinsko.

2. V tem poglavju:

- a) ‚jemanje izvlečkov‘: pomeni stalni ali začasni prenos celotne vsebine baze podatkov ali njenega bistvenega dela na drug nosilec na katerikoli način in v katerikoli obliki;

- b) ‚ponovna uporaba‘: pomeni vsako obliko dajanja na voljo javnosti celotne vsebine baze podatkov ali njenega bistvenega dela z distribuiranjem primerkov, z dajanjem v najem, s sprotnim prenosom (on-line) ali drugimi oblikami prenosa. Prva prodaja primerka baze podatkov s strani imetnika pravic ali z njegovim privoljenjem v Skupnosti izčrpa pravico do nadzora ponovne prodaje tega primerka v Skupnosti.

Javno posojanje ni dejanje jemanja izvlečka ali ponovne uporabe.

3. Pravica iz odstavka 1 se lahko prenese, odstopi ali podeli z licenčno pogodbo.

4. Pravica, predvidena v odstavku 1, velja ne glede na upravičenost te baze podatkov do varstva z avtorsko ali drugimi pravicami. Poleg tega velja ne glede na upravičenost vsebine te baze podatkov do varstva z avtorsko ali drugimi pravicami. Varstvo baz podatkov s pravico, predvideno v odstavku 1, ne vpliva na pravice, ki obstajajo glede njihove vsebine.

5. Ponavljajoče se in sistematično jemanje izvlečkov in/ali ponovna uporaba nebistvenih delov vsebine baze podatkov, če so to dejanja, ki nasprotujejo normalni uporabi te baze podatkov ali neupravičeno škodijo zakonitim interesom izdelovalca baze podatkov, ni dovoljeno.“

Nacionalna ureditev

- 6 Varstvo baz podatkov v švedskem pravu ureja lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (zakon o književni in umetniški lastnini, v nadaljevanju: zakon iz leta 1960).

- 7 V skladu s členom 49, prvi pododstavek, zakona iz leta 1960, kot je bil spremenjen z zakonom št. 790 iz leta 1997 o prenosu Direktive v švedsko pravo (v nadaljevanju: zakon iz leta 1997), ima oseba, ki sestavi zbirko, razpredelnico ali drugo podobno delo, v katerem je razporejeno veliko število podatkov oziroma je rezultat znatne naložbe, izključno pravico do reprodukcije tega dela ter njegove objave.

- 8 Zakon iz leta 1960 ne vsebuje določbe, podobne tisti iz člena 7(5) Direktive. Kljub temu iz dokumentacije za pripravo zakona iz leta 1997 izhaja, da se varstvo iz člena 49 zakona iz leta 1960 nanaša na samo delo ali njegov bistven del in da torej izključna pravica ni razširjena na kopijo posameznih podatkov, vsebovanih v tem delu, in tudi ne na njegove nebistvene dele. Obenem pa iz dokumentacije za pripravo

zakona izhaja, da se ponavljajoča se uporaba nebistvenih delov dela lahko enači z uporabo njegovega bistvenega dela.

Postopek v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 9 V Angliji profesionalna nogometna prvenstva organizira Football Association Premier League Ltd in Football League Ltd, na Škotskem pa Scottish Football League. Organizacija obsega izdelavo koledarjev tekem, ki se igrajo v zadevni sezoni, in sicer približno 2000 tekem na sezono v Angliji in 700 tekem na sezono na Škotskem. Te informacije so shranjene v elektronski obliki in so objavljene, predvsem v brošurah, po kronološkem vrstnem redu in po zadevnih moštvih.
- 10 Priprave za izdelavo koledarjev tekem se začnejo eno leto pred začetkom zadevne sezone.
- 11 Organizatorji angleških in škotskih nogometnih prvenstev so z licenčnimi pogodbami na družbo Football Fixtures Ltd prenesli upravljanje s koledarji tekem teh prvenstev. Družbi Fixtures je bila podeljena pravica zastopanja imetnikov intelektualnih pravic, povezanih s temi koledarji.
- 12 Družba Svenska Spel na Švedskem organizira stave, ki se nanašajo zlasti na tekme angleških in škotskih nogometnih prvenstev. V tem okviru na svojih stavnih listkih reproducira podatke o teh tekmah.

- 13 Družba Fixtures je februarja 1999, potem ko je družbi Svenska Spel neuspešno ponudila licenco za uporabo v zameno za plačilo licenčnine, proti tej družbi pri Gotlands tingsrätt (Švedska) vložila tožbo za povrnitev škode, ki jo je slednja povzročila med 1. januarjem 1998 in 16. majem 1999 z uporabo podatkov s koledarjev angleških in škotskih nogometnih prvenstev. V utemeljitev svoje tožbe je navedla, da baze podatkov, ki vsebujejo informacije o teh koledarjih, varuje člen 49 zakona iz leta 1960 ter da uporaba informacij iz teh koledarjev s strani družbe Svenska Spel pomeni kršitev pravic intelektualne lastnine nogometnih lig.
- 14 Tingsrätt je s sodbo z dne 11. aprila 2000 zavrnilo tožbo družbe Fixtures, ker je presodilo, da so koledarji nogometnih prvenstev kot rezultat znatne naložbe sicer varovani enako kot zbirke, vendar pa s tem, da je družba Svenska Spel uporabljala podatke iz teh koledarjev, niso bile kršene pravice družbe Fixtures.
- 15 V pritožbenem postopku je Svea hovrätt (Švedska) s sodbo z dne 3. maja 2001 potrdilo prvostopenjsko sodbo. Ne da bi izrecno odločilo o vprašanju, ali so koledarji nogometnih prvenstev varovani na podlagi člena 49 zakona iz leta 1960, je presodilo, da ni bilo dokazano dejstvo, da so stavni listki družbe Svenska Spel vsebovali podatke iz baz podatkov nogometnih prvenstev.
- 16 Družba Fixtures je pri Högsta domstolen vložila predlog za razveljavitev sodbe pritožbenega sodišča.

- 17 Poudarjajoč, da se mora člen 49 zakona iz leta 1960, kot je bil spremenjen z zakonom iz leta 1997, kot instrument prenosa razlagati ob upoštevanju Direktive, Högsta domstolen opozarja, da ta zakon ne določa natančno, ali in koliko je treba pri ugotavljanju upravičenosti varstva s pravico *sui generis* upoštevati namen baze podatkov. Med drugim se tudi sprašuje, kakšne človeške in finančne naložbe je treba upoštevati pri ugotavljanju obstoja znatne naložbe. Sprašuje se tudi, kaj je treba razumeti s pojmom jemanje izvlečkov in/ali ponovna uporaba celote ali bistvenega dela vsebine baze podatkov ter s pojmom normalna uporaba in neupravičena škoda v okviru jemanja izvlečkov in/ali ponovne uporabe nebistvenih delov baze.
- 18 V takih okoliščinah je Högsta domstolen sklenilo, da prekine z odločanjem in Sodišču zastavi naslednja vprašanja za predhodno odločanje:

„1) Ali lahko izdelovalec baze podatkov zato, da bi se ugotovilo, ali je določena baza podatkov rezultat ‚znatne naložbe‘ v smislu člena 7(1) Direktive [...], v ta pojem vključi tudi naložbo, katere prvotni namen je vzpostavitev neke celote, ki je neodvisna od baze podatkov in torej ne zadeva izključno ‚pridobivanja, preverjanja ali predstavitve‘ njene vsebine? V primeru pritrdilnega odgovora, ali mora biti celota ali del te naložbe nujen predhodni pogoj za bazo podatkov?

2) Ali ob uporabi Direktive varstvo baze podatkov velja samo za dejavnosti, ki izhajajo iz namena te baze, kot si ga je izdelovalec zamislil pri njeni zasnovi?

- 20 Iz predložitvenega sklepa izhaja, da Högsta domstolen ni mnenja, da koledarji nogometnih prvenstev pomenijo zbirko „velikega števila podatkov“ v smislu določbe, omenjene v prejšnji točki, kar pojasnjuje dejstvo, da se v prvem vprašanju sprašuje o pojmu znatne naložbe, kot ga je treba razumeti v okviru člena 7(1) Direktive.
- 21 V okviru tega vprašanja predložitveno sodišče predvsem sprašuje, ali je treba pri presoji obstoja znatne naložbe v pridobivanje, preverjanje ali predstavitev vsebine baze upoštevati naložbe, ki jih oseba, ki vzpostavi bazo podatkov, nameni samemu ustvarjanju podatkov. Obenem se tudi sprašuje, ali je namen Direktive varstvo baze podatkov, ki je rezultat opravljanja glavne dejavnosti, ki nujno obsega tudi ustvarjanje podatkov.
- 22 Člen 7(1) Direktive podeljuje varstvo s pravico *sui generis* bazam podatkov, ki ustrezajo jasnemu merilu, in sicer, da je prišlo do kakovostno ali količinsko znatne naložbe v pridobivanje, preverjanje ali predstavitev njihove vsebine.
- 23 V skladu z deveto, deseto in dvanajsto uvodno izjavo Direktive je namen slednje spodbujanje in varstvo naložb v sisteme za „shranjevanje“ in „obdelavo“ podatkov, ki vplivajo na razvoj informacijskega trga v okoliščinah, ki jih zaznamuje eksponentno naraščanje količine letno proizvedenih in obdelanih podatkov v vseh sektorjih dejavnosti. Izraz naložba v pridobivanje, preverjanje ali predstavitev vsebine baze podatkov je treba torej v splošnem razumeti tako, da zajema naložbo, namenjeno vzpostavitvi baze kot take.

- 24 V tem okviru je treba, kot poudarjajo družba Svenska Spel ter nemška, nizozemska in portugalska vlada, izraz naložba v pridobivanje vsebine baze podatkov razumeti tako, da označuje sredstva, namenjena pridobivanju obstoječih gradiv in njihovemu zbiranju v omenjeni bazi, z izjemo sredstev, uporabljenih prav za ustvarjanje gradiv. Kot opozarjata družba Svenska Spel ter nemška vlada, je namen varstva s pravico *sui generis*, ki ga ureja Direktiva, dejansko spodbujanje vzpostavitve sistemov za shranjevanje in obdelavo obstoječih informacij, ne pa ustvarjanje gradiv, ki bi lahko bila pozneje zbrana v bazi podatkov.
- 25 To razlago potrjuje devetintrideseta uvodna izjava Direktive, po kateri je cilj pravice *sui generis* zagotavljanje varstva pred poneverbo rezultatov finančnih in strokovnih naložb v „pridobivanje in zbiranje vsebine“ baze podatkov. Kot poudarja tudi generalna pravobranilka v točkah 51 do 56 svojih sklepnih predlogov, ne glede na manjša terminološka odstopanja vse jezikovne različice te devetintridesete uvodne izjave govorijo v prid razlage, ki iz pojma pridobivanja izključuje ustvarjanje gradiv, ki jih vsebuje baza podatkov.
- 26 Devetnajsta uvodna izjava Direktive, v skladu s katero kompilacija več posnetkov glasbenih izvedb na CD-ju ne pomeni dovolj znatne naložbe, da bi bila upravičena do varstva s pravico *sui generis*, daje dodatno utemeljitev v podporo tej razlagi. Iz tega izhaja, da sredstev, porabljenih za samo ustvarjanje del ali gradiv, vsebovanih v bazi podatkov, v tem primeru na CD-ju, ni mogoče enačiti z naložbami v pridobivanje vsebine omenjene baze in zato ne morejo biti upoštevana pri presoji, ali je naložba v vzpostavitev te baze znatna.

- 27 Izraz naložba v preverjanje vsebine baze podatkov je treba razumeti tako, da zajema sredstva, ki so zaradi zagotavljanja zanesljivosti informacije v tej bazi namenjena nadzoru nad pravilnostjo pridobljenih gradiv ob vzpostavitvi te baze in v obdobju njenega delovanja. Izraz naložba v predstavitev vsebine baze podatkov se nanaša na sredstva, namenjena temu, da se tej bazi doda funkcija obdelave podatkov, to je tista sredstva, ki so namenjena sistematični ali metodični razporeditvi elementov, vsebovanih v tej bazi, in organiziranju njihove individualne dostopnosti.
- 28 Pri naložbi v vzpostavitev baze podatkov gre lahko za zagotovitev človeških, finančnih ali tehničnih virov ali sredstev, vendar mora biti ta kakovostno ali količinsko znatna. Količinska presoja se nanaša na sredstva, ki se jih da izraziti s številkami, kakovostna presoja pa na trud, ki se ga ne da količinsko opredeliti, kot je intelektualni trud ali poraba energije, kar izhaja iz sedme, devetintridesete in štiridesete uvodne izjave Direktive.
- 29 V tem okviru okoliščina, da naj bi bila vzpostavitev baze podatkov povezana z opravljanjem glavne dejavnosti, pri kateri je oseba, ki vzpostavi bazo, obenem tudi oseba, ki ustvari gradiva, vsebovana v tej bazi, sama po sebi ne izključuje možnosti, da bi ta oseba lahko zahtevala varstvo s pravico *sui generis*, pod pogojem, da lahko dokaže, da je pridobitev tega gradiva, njegovo preverjanje ali predstavitev, kot je določeno v točkah od 24 do 27 te sodbe, zahtevalo kakovostno ali količinsko znatno naložbo, samostojno glede na sredstva, zagotovljena za ustvarjanje tega gradiva.

- 30 Tudi če pridobivanje podatkov in preverjanje njihove pravilnosti ob vzpostavitvi baze podatkov od osebe, ki vzpostavi to bazo, načeloma ne zahteva zagotovitve posebnih sredstev, saj gre za podatke, ki jih je ustvarila sama in so ji na razpolago, lahko zbiranje teh podatkov, njihova sistematična ali metodična ureditev v okviru baze, organiziranje njihove individualne dostopnosti in preverjanje njihove pravilnosti skozi celotno obdobje delovanja baze zahteva kakovostno in/ali količinsko znatno naložbo v smislu člena 7(1) Direktive.
- 31 V zadevi v glavni stvari gre, kot navajajo tudi družba Svenska Spel, belgijska, nemška in portugalska vlada, pri sredstvih v okviru organizacije nogometnih prvenstev, namenjenih določitvi datumov, urnikov in domačih in gostujočih moštev, ki zadevajo srečanja ob različnih dnevih teh prvenstev, za naložbo v ustvarjanje koledarjev teh srečanj. Taka naložba, ki se nanaša prav na organizacijo prvenstev, je naložba v ustvarjanje podatkov, ki so zajeti v zadevni bazi, to je tistih, ki se nanašajo na vsako srečanje različnih prvenstev. Zato te naložbe v okviru člena 7(1) Direktive ni mogoče upoštevati.
- 32 V teh okoliščinah in neupoštevajoč naložbe iz prejšnje točke je treba preveriti, ali pridobivanje, preverjanje ali predstavitev vsebine koledarja nogometnih srečanj zahteva kakovostno ali količinsko znatno naložbo.

- 33 Pridobivanje in zbiranje sestavnih podatkov koledarja nogometnih srečanj od poklicnih lig ne zahtevata nobenega posebnega napora. Kot v svojih stališčih poudarja družba Fixtures, sta dejansko neločljivo povezana z ustvarjanjem teh podatkov, pri katerem neposredno, v vlogi odgovornih za organizacijo nogometnih prvenstev, sodelujejo omenjene lige. Pridobivanje vsebine koledarja nogometnih srečanj torej ne zahteva nobene neodvisne naložbe glede na tisto, ki jo zahteva ustvarjanje podatkov, vsebovanih v tem koledarju.
- 34 Poklicnim ligam ob izdelavi koledarjev ni treba nameniti nobenega posebnega truda za nadzor nad pravilnostjo podatkov o srečanjih prvenstev, saj so te lige neposredno vpletene v ustvarjanje teh podatkov. Preverjanje pravilnosti vsebine koledarjev srečanj v teku sezone pa obsega, kot izhaja iz stališč družbe Fixtures, popravke določenih podatkov v teh koledarjih zaradi morebitne preložitve srečanja ali prvenstvenega kroga, o kateri odločijo profesionalne lige oziroma se o njej odloči v soglasju z njimi. Za tako preverjanje torej ni mogoče trditi, da zahteva znatno naložbo.
- 35 Tudi predstavitev koledarja nogometnih srečanj je tesno povezana s samim ustvarjanjem podatkov tega koledarja, kar potrjuje tudi to, da predložitveni sklep ne omenja del ali sredstev, ki bi bila posebej namenjena taki predstavitvi. Za slednjo torej ni mogoče šteti, da terja neodvisno naložbo glede na tisto, ki jo zahteva ustvarjanje sestavnih podatkov.

- 36 Iz tega izhaja, da ne pridobitev, ne preverjanje in ne predstavljanje vsebine koledarja nogometnih srečanj ne zahteva znatne naložbe, ki bi upravičila ugodnost varstva s pravico *sui generis*, določeno s členom 7 Direktive.
- 37 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je izraz naložba v pridobivanje vsebine baze podatkov v smislu člena 7(1) Direktive treba razumeti tako, da zajema sredstva, namenjena pridobivanju obstoječih elementov in njihovo zbiranje v tej bazi. Ne zajema pa sredstev, ki se zagotavljajo za ustvarjanje vsebinskih elementov baze podatkov. Zato v primeru priprave koledarja srečanj za potrebe organizacije nogometnih prvenstev ne zajema sredstev, namenjenih za določitev datumov, urnikov in moštvenih parov za različna srečanja teh prvenstev.
- 38 Glede na navedeno na druga zastavljena vprašanja ni treba odgovoriti.

Stroški

- 39 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred nacionalnim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Izraz naložba v pridobivanje vsebine baze podatkov v smislu člena 7(1) Direktive 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov je treba razumeti tako, da zajema sredstva, namenjena pridobivanju obstoječih elementov in njihovo zbiranje v tej bazi. Ne zajema pa sredstev, ki se zagotavljajo za ustvarjanje vsebinskih elementov baze podatkov. Zato v primeru priprave koledarja srečanj za potrebe organizacije nogometnih prvenstev ne zajema sredstev, namenjenih za določitev datumov, urnikov in moštvenih parov za različna srečanja teh prvenstev.

Podpisi